

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินงานตามโครงการงานสอนอาชีพครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยขอเสนอ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และโครงการ งานสอนอาชีพครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพ

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และนโยบายในการจัดการศึกษาวิชาชีพ ประกอบด้วย จุด มุ่งหมายของการศึกษา หลักของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาวิชาชีพตามแนวระบบโรงเรียน นโยบายและมาตรการการศึกษาเพื่ออาชีพ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษา คือ การพัฒนาพลเมืองของประเทศใน 2 ด้านคือ

- 1.1 ด้านปัญญา คุณธรรมและสมรรถภาพพื้นฐาน
- 1.2 ด้านความรู้และทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ

สำหรับด้านความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การศึกษาคควรมุ่ง เสริมสร้างและฝึกคนให้มีความรู้ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์พื้นฐาน สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ตลอดจนมีทักษะพื้นฐาน สำหรับการประกอบอาชีพโดยทั่วไปซึ่งทุกคนพึงมี อันได้แก่ ความสามารถ ในด้านภาษา คำนวณ การอ่าน การสื่อสาร ตลอดจนเทคนิค วิธีการจัดการเบื้องต้น เป็นต้น โดย มุ่งเน้นให้แต่ละบุคคลสามารถช่วยตนเองและพึ่งตนเอง ในการหาเลี้ยงชีพได้เป็นประการสำคัญ

เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกวิถีการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ สอดคล้อง
 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เงื่อนไขและข้อจำกัดของตนเอง นอกจากนี้ การศึกษายังจำเป็นต้อง
 เสริมสร้างความรู้ที่ก้าวหน้าและทันสมัย ผักผ่อนทักษะที่ต้องการความชำนาญเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นสิ่งที่
 จำเป็นและสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคทันสมัย และสำหรับการช่วยอำนวยความสะดวกแก่
 ผู้ที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจภาคดั้งเดิม คือ ภาคการเกษตร ให้สามารถพัฒนาการผลิตของตนให้ขึ้นมา
 อยู่ในระดับที่สามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้นด้วย

2. หลักของการจัดการศึกษา

หลักของการจัดการศึกษา จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ประสานและเชื่อมโยงกันทั้ง

4 ด้าน กล่าวคือ

2.1 ความกว้างขวางและเป็นธรรม การจัดบริการการศึกษาทุกระดับและ
 ประเภทการศึกษา ควรจัดอย่างกว้างขวางและเป็นธรรม เพื่อให้แต่ละบุคคลที่มีความแตกต่างกัน
 ในด้านเพศ วัย และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมได้มีโอกาสและสามารถเข้ารับบริการการศึกษา
 ที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความสามารถ ณ ที่ที่อยู่ของตนได้อย่างตลอดเวลาและ
 ต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ควรจัดอย่างทั่วถึง

2.2 ความสมดุล การจัดการศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสมดุลระหว่าง
 ปัญญา คุณธรรม และสมรรถภาพพื้นฐาน กับความรู้และทักษะสำหรับประกอบอาชีพ เพื่อสร้าง
 พลเมืองของประเทศที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม สามารถพึ่งตนเองได้ในด้านอาชีพและความ
 เป็นอยู่ ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีความคิดริเริ่มที่จะ
 พัฒนาวิทยาการให้ก้าวหน้า ตลอดจนการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อสร้างสรรค์สังคมและอยู่ร่วมกันได้
 อย่างสันติสุข

2.3 ความสอดคล้อง การจัดการศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับสภาพทาง
 เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของสังคมในระดับต่าง ๆ ทั้งในเขตเมืองและในชนบท เพื่อ
 ให้การจัดการศึกษาเป็นไปในลักษณะที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของสังคม
 ไทย และของชุมชนทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบท และสามารถที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทาง
 เศรษฐกิจและสังคมที่เหมาะสมบนพื้นฐานของความเป็นจริงและความเป็นไปได้

2.4 ความหลากหลาย การจัดการศึกษาควรจัดให้มีความหลากหลาย ทั้งใน รูปแบบ เนื้อหาและวิธีการ เพื่อให้แต่ละบุคคลสามารถใช้โอกาสที่มีอยู่สามารถเลือกเรียนได้ตาม ความถนัด ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ได้โดย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจและสังคม ภายใต้การจัดการศึกษาที่หลากหลายนี้จะต้อง จัดให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของชาติโดยส่วน รวมด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532)

3. การจัดการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาวิชาชีพไว้ว่า

การจัดการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน อาจจัดเป็นการศึกษาประเภทต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และประเทศ เช่น การ ฝึกหัดครู การศึกษาวิชาชีพ การศึกษาวิชาชีพพิเศษ การศึกษาวิชาชีพเฉพาะกิจหรือเฉพาะบุคคล บางกลุ่ม การศึกษาพิเศษ และการศึกษาของภิกษุ สามเณร นักบวช และบุคลากรทางศาสนา เป็นต้น การจัดการศึกษาประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่เพียงแต่จัดตามความเหมาะสม หรือเพื่อ สนองความต้องการเฉพาะของกลุ่มเป้าหมาย แต่ยังคงคำนึงถึงการให้บุคคลได้พัฒนาทั้งในด้าน คุณธรรม ความรู้ความสามารถและทักษะอย่างสมดุลควบคู่กันไปด้วย สำหรับการศึกษาวิชาชีพ เป็น การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพ ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งใน การประกอบอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งอาจจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน การจัดการศึกษา วิชาชีพในระบบโรงเรียน เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับแต่ละระดับของการ ศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาวิชาชีพนอกโรงเรียน เป็น การอบรมวิชาชีพเฉพาะด้านในระยะสั้นสำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

4. นโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพ

นโยบายและมาตรการในการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ เร่งรัดจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความ

ต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ด้วย

มาตรการ

4.1 เร่งรัดให้หน่วยงาน หรือองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการผลิตและการพัฒนากำลังคน ทำการศึกษาและทบทวนถึงความต้องการกำลังคนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อปรับแผนและเร่งการผลิตกำลังคนให้สอดคล้องและตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่น และประเทศ

4.2 จัดให้มีกลไกสำหรับเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานและประสานการจัดการศึกษา และการฝึกอบรมร่วมกัน

4.3 ให้มีการจัดฝึกอาชีพระยะสั้น เพื่อยกระดับช่างฝีมือของสถานประกอบการ และการฝึกอบรมก่อนเข้าทำงาน ตลอดจนการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการประกอบการตามความต้องการของท้องถิ่น และตลาดแรงงาน

4.4 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างทักษะการบริหารและการจัดการ และปลูกฝังนิสัยรักที่จะเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนให้มีการฝึกปฏิบัติเพื่อสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

4.5 ให้มีการจัดตั้งกองทุน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการจัดฝึกอบรมการวิจัย และพัฒนา โดยการร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

4.6 ให้มีการจัดสรรทรัพยากรและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อผลิตกำลังคนให้เพียงพอและสอดคล้องสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเกื้อกูลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ในแต่ละท้องถิ่น

การที่จะจัดการพัฒนาให้สอดคล้องและเกื้อกูลต่อการพัฒนาชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นได้ จะต้องพิจารณาดำเนินการอย่างน้อย 3 ประการคือ

5.1 การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นของตนเองได้ นักเรียนจะรักท้องถิ่น ไม่อพยพหลบหนีออกไปจากท้องถิ่นของตนเอง

5.2 จัดกระบวนการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้พบเห็นได้สัมผัส ได้กระทำจริงต่อสภาพชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นของตนเอง ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ได้ฝึกอาชีพ ฝึกการปฏิบัติงาน และดำเนินการอย่างแท้จริงในท้องถิ่น กิจกรรมเหล่านี้จัดเป็นกระบวนการเรียนของนักเรียน นั่นคือการดึงสภาพนอกโรงเรียนเข้าสู่การเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ออกไปเรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่น

5.3 กระบวนการเรียนการสอนใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนอย่างใกล้ชิด ทรัพยากรท้องถิ่น คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ โรงงาน สถานที่ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ คือ วิทยากรวิชาการต่าง ๆ อาชีพต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นด้วย (กรมวิชาการ, 2534)

จากทฤษฎี หลักการ และแนวคิดดังกล่าว มีความเห็นว่า การจัดการศึกษาอาชีพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้คนสามารถช่วยตนเอง และพึ่งตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกวิถีการดำรงชีวิต และประกอบอาชีพอย่างอิสระ เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เงื่อนไขและข้อจำกัดของตนเอง พร้อมกันนั้นการจัดการศึกษาอาชีพ ยังเสริมสร้างความรู้ที่ทันสมัย สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ผู้จัดการศึกษาต้องยึดหลัก 4 ด้าน คือ ความกว้างขวางและเป็นธรรม ความสมดุล ความสอดคล้อง รวมทั้งความหลากหลาย ให้ประสานเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน โดยปกติการจัดการศึกษาวิชาชีพในระบบโรงเรียน เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแต่ละระดับของการศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาวิชาชีพนอกโรงเรียน เป็นการอบรมวิชาชีพเฉพาะด้านในระยะสั้น สำหรับผู้ที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะเพิ่มเติม การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ มีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น เมื่อรัฐได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการพัฒนาการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ให้ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ซึ่งการที่จะจัดการศึกษา ให้เกื้อกูลต่อการพัฒนาชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ

และสังคม ในท้องถิ่นได้นั้น จะต้องพิจารณาดำเนินการอย่างน้อย 3 ประการคือ การจัดทำและ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการกระบวนการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง การใช้ ทรัพยากรในท้องถิ่นให้ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนอย่าง สูงสุด

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเป็นระบบ ประเทศใดก็ตามจะประสบผลสำเร็จในด้านการจัดการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตรของประเทศนั้นเป็นสำคัญ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังเช่น

กู๊ด (Good, 1973) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง

1. เนื้อหาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้นหรือรับ

ประกาศนียบัตรในหมวดวิชาสำคัญ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย

2. เค้าโครงทั่วไปของเนื้อหา หรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้จนจบหรือได้รับประกาศนียบัตร เพื่อให้สามารถเข้าเรียนต่อทางอาชีพต่อไป

3. กลุ่มวิชาและประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ ความต้องการของผู้เรียน หลังจากนั้นก็กำหนดเนื้อหา และประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอนต่อไป

ทาบ (Taba, 1962) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมพลเมืองเพื่อที่จะให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

สมิทร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า หลักสูตรระดับชาติ หมายถึง โครงการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ส่วนหลักสูตรระดับโรงเรียน หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และ

ประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียน ไม่ว่าจะ เป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

กรมวิชาการ (2521) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หมายถึง ประสบการณ์ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ เจตคติและทักษะที่สำคัญแก่ชีวิต

บุญมี เฌรยอด (ม.ป.ป.) ได้สรุปความหมายของหลักสูตร ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ หลักสูตรในความหมายแคบ และหลักสูตรในความหมายกว้าง ดังนี้

หลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง เอกสารที่กำหนดในโครงการของผู้เรียน ประกอบด้วยความมุ่งหมายของการให้การศึกษา เนื้อหาวิชา อัตราเวลาเรียน กิจกรรมและ ประสบการณ์ที่จัดให้กับผู้เรียน การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน เช่น หลักสูตรระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง ประมวลความรู้ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัด ให้ผู้เรียน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ไปตามความมุ่งหมายที่กำหนด ไว้ ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น หลักสูตรตัดเสื้อ หลักสูตรการอบรม เป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่เป็นเอกสาร เนื้อหา ข้อกำหนด หรือ โครงการ ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และรวมถึงมวล ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียน นอกจากนี้ หลักสูตรยังหมายรวมถึง ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมประสบการณ์ทุกอย่างที่จัดให้เด็ก รวมถึง การสอนของครูทั้งในและนอกห้องเรียนด้วย

หลักสูตรจะมีความหมายอย่างไรก็ตาม หลักสูตรก็เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา โดยที่เป็นแบบสำหรับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทุกระบบการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดี และเหมาะสมตามเกณฑ์ หรือข้อกำหนดที่ต้องการ หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ดังที่ กาญจนา คุณารักษ์ (2527) ได้กล่าวว่า หลักสูตร เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้ ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุผลสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะหลักสูตรมีส่วนช่วยในการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต และ

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2532) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของประเทศที่จัดให้กับเยาวชนนั้นเน้นหนักไปในทิศทางใด ซึ่งเป็นผลโดยตรงต่อผู้เรียน สังคมและประเทศชาติ หลักสูตรเป็นตัวนำและเป็นกรรมวิธีในการที่จะให้เกิดความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะปลูกฝัง เจตคติ ค่านิยม และการเสริมสร้างความเจริญเติบโต ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทุกด้าน

2. การนำหลักสูตรไปใช้

หลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนทฤษฎี การนำไปใช้เปรียบเสมือนกับการปฏิบัติ หลักสูตรจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศได้ก็เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การนำไปใช้ เพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรไปใช้ จะไม่มีการเรียนการสอนเกิดขึ้น (บุญมี เฌรยอด, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้คือ

สมิทร ภูพานกร (2523) ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่าประกอบด้วย กิจกรรม 3 ประการ คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนเนื่องจากหลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บทนั้น ได้กำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาที่สอน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนนั้นจะออกมาในรูปแบบการสอน โครงการสอน และบันทึกการสอน

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน หลักสูตรจะบรรลุตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจดูปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนว่า เหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ ต้องคำนึงถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนนักเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนให้แก่ครู เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

3. การสอน ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ การเอาใจใส่ต่อการสอนของครู และการสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีสอนที่

เหมาะสม ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สังกัด อุตสาหกรรม (2528) ได้กล่าวถึงงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ มีงานหลักอยู่ 3 งานคือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

1.1 งานเตรียมบุคลากร เป็นงานที่มีความสำคัญมากต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรมีความเข้าใจ ถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ประเมินผล ซึ่งการเตรียมบุคลากรเพื่อการใช้หลักสูตรอาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น ประชุมชี้แจง อบรม ประชุมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารและสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคน มีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.3 การบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตรได้แก่ เอกสาร-หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนทุกชนิด ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครู ให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง เป็นหน้าที่หน่วยงานส่วนกลาง จะต้องดำเนินการบริการหลักสูตร ให้ถึงผู้ที่อยู่ในโรงเรียนแต่ละแห่ง ได้ครบและทันตามกำหนดเวลา

1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เป็นต้น

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรกลางที่ยกร่างขึ้นมา เพื่อใช้กับประชากรโดยส่วนรวมนั้น มักจะไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นควรจะได้มีการปรับหลักสูตรกลาง ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ การดำเนินการปรับหลักสูตรท้องถิ่น ทำได้หลายลักษณะ คือ

อาจทำโดยคณะกรรมการ หรือบางลักษณะอาจจัดทำโดยครูผู้สอนแต่ละคนก็ได้

2.2 การจัดทำแผนการสอน ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนระยะสั้น โดยการนำเอาแผนการสอนระยะยาว มาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเริ่มจากการพิจารณาถึง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่ได้กำหนดไว้ในแผนการสอนว่า การสอนในครั้งนั้น ๆ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างไร การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จะต้องให้ผู้เรียนได้จัดทำกิจกรรมอะไรในบางครั้ง การที่จะให้บรรลุจุดมุ่งหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจจะสามารถจัดกิจกรรมได้หลาย ๆ ชนิด แต่ละชนิดอาจมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากในเรื่อง การใช้เวลา การใช้แรงงาน การใช้ทรัพยากร ตลอดจนการใช้งบประมาณ ครูผู้สอนควรเลือกกิจกรรมที่เห็นว่า จะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ต้องคำนึงถึงความสำคัญของการนิเทศ คือ เป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือ และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหารนิเทศ มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย และมีความร่วมมือกัน

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร

บุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

1. นักวิชาการ ซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่

1.1 พัฒนาหลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอน ตาม

เจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.2 นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

1.3 สนับสนุน โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตรและให้กำลังใจ

แก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้

2. ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทดังนี้

2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ที่โรงเรียนนี้ใช้อย่าง

ชัดเจน

- 2.2 ให้บริการสื่อวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน
- 2.3 นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ภายในโรงเรียน
- 2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครู ในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง

เช่น จัดอบรม ประชุมสัมมนา เป็นต้น

- 2.5 บำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครู

3. ครูผู้สอน เป็นผู้ที่น่าหลักสูตรไปใช้โดยตรง และมีส่วนที่จะให้

การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- 3.1 ทำความเข้าใจกับหลักสูตรที่ใช้อย่างชัดเจน
- 3.2 ปรับหลักสูตรที่ใช้ให้เหมาะสม กับสภาพและความ

ต้องการของท้องถิ่น

- 3.3 ทำการสอนให้ถูกต้อง ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
- 3.4 ค้นหาวิธีการที่เหมาะสม หรือมีประสิทธิภาพ ในการใช้

หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร

ครูใหญ่และคณะกรรมการโรงเรียน จะต้องศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรว่า จุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร และการสอนครั้งนี้ มีเป้าประสงค์ที่แท้จริงคืออะไร และสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนและชุมชนเพียงไร การนำหลักสูตรมาปรับใช้นั้น ทางโรงเรียนมีความพร้อม ต่อการจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง วัสดุประกอบหลักสูตรและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำเข้ามามีส่วนร่วมช่วยในการพัฒนาหลักสูตรนี้ จะจัดหาได้อย่างไร และโดยวิธีใด งบประมาณ อาคารสถานที่ พอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จะทำโดยวิธีใดจึงจะให้เข้าใจหลักสูตรอย่างแท้จริง

2. ควรจัดอบรมในรูปการประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์

ถึงปัญหาของหลักสูตร และจะนำไปปรับใช้ในห้องเรียนได้อย่างไร หลังจากการประชุมเชิง-ปฏิบัติการณ์แล้ว ครูใหญ่จะต้องคอยดูแล นิเทศและบริการครูอย่างใกล้ชิด และเป็นกระบวนการที่จะต้องแก้ไขตลอดเวลา

3. การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอน ควรจะคำนึงถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก พยายามจัดครู ที่จะจัดประสบการณ์ให้เด็ก ได้เรียนรู้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

4. การจัดตารางสอน

ระดับของความยากง่ายของการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ย่อมไม่เท่ากัน ดังนั้นการจัดตารางสอน จำเป็นจะต้องคำนึงถึงจุดนี้ด้วย นอกจากนี้ช่วงการเรียนรู้ จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน และเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน การใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน โรงฝึกงาน ห้องทดลอง จะต้องมีการใช้ตลอดเวลา จึงจะถือว่า การใช้อาคารสถานที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน เป็นสิ่งสำคัญ

จะต้องจัดทำ โดยเฉพาะแผนการสอน จะช่วยให้ครูเห็นแนวทางว่า จะเลือกกิจกรรมประสบการณ์อย่างไรให้กับเด็ก ที่จะทำให้เด็กอยากเรียน การจัดทำสื่อการเรียนอาจจะร่วมกันทำ เป็นการประหยัดแรงงาน และงบประมาณที่สำคัญคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ความสามารถ ความสนใจ และตรงกับความต้องการของชุมชน

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตรกับผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน และประชาชนในชุมชนนั้น เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ในพฤติกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งจะต้องทำติดต่อกันไปแต่ละครั้ง ไม่ควรนานเพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การใช้สื่อมวลชนเป็นเครื่องช่วยประชาสัมพันธ์หลักสูตร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ จะช่วยได้มาก

7. การจัดสภาพแวดล้อมและการเลือกสรรโครงการกิจกรรมเสริม

หลักสูตร

การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะ การเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน ก็จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน เด็กจะได้แนวคิด เกี่ยวกับการเลือก และคุณค่าอาหารที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การบริโภคอาหารที่ได้สัดส่วน และถูกสุขลักษณะ และมารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะเกิดการ เรียนรู้ จากการฝึกปฏิบัติโดยไม่รู้ตัว และผลจากการเรียนรู้นี้ จะช่วยนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ชีวิต ความเป็นอยู่ของครอบครัวเด็กต่อไป

8. การจัดโครงการประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร จะต้องกระทำเป็นขั้นตอน ถ้าจุดมุ่งหมายของการใช้หลักสูตร กำหนด ไว้อย่างชัดเจน การประเมินเพื่อปรับปรุง ก็จะทำให้ง่ายและตรงจุดว่า การปรับปรุงควรจะมี ที่จุดใดบ้าง

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ประกอบด้วยกิจกรรม 3

ประการ คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ การศึกษาหลักสูตร การจัดทำแผนการสอนและการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุ เป้าหมาย ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ การเตรียมบุคลากร การจัดทำตารางสอน การเตรียม สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ กิจกรรม การเรียนการสอน กิจกรรมเสริมการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอน การวัดและประเมินผล การเรียนการสอน

ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้ จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง ของ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการที่จะชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง ดังที่ สังก อูทรานันท์ (2528) ได้กล่าวว่า นักพัฒนาหลักสูตรทุกคน ต่างก็ยอมรับความสำคัญ

ขั้นตอนของการใช้หลักสูตรว่า มีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากว่า ถึงแม้หลักสูตรจะสร้างไว้ได้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่า หลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีพอ ความล้มเหลวของหลักสูตร ย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3. หลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.1 ความหมายของหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ให้ความหมายของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไว้ว่า หมายถึง กลุ่มประสบการณ์ที่จะสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ค่านิยมและนิสัยรักการทำงาน และเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

চার্জ บัวศรี (2521) ได้กล่าวว่า การศึกษาเพื่ออาชีพ หมายถึง การศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระหรืออาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องให้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ ตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียน ให้เน้นหนักไปในด้านปูพื้นฐาน สร้างความสนใจ และความสำนึกในความสำคัญของงานอาชีพ (Career awareness) รวมทั้งการสร้างทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ

สัวส์ตี จงกล (2527) ได้กล่าวถึง คำว่า พื้นฐานอาชีพ หรือ work oriented education หมายถึง การทำงานอย่างง่าย ๆ ไม่เป็นขนาดใหญ่เกินกำลัง ไม่ซับซ้อนแต่มีระบบและวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเหมาะกับวัยและระดับชั้นประถมศึกษา

สรุปแล้วกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มุ่งให้ผู้เรียน มีนิสัยรักงาน เห็นประโยชน์ของการทำงาน ทำงานเป็น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 จุดประสงค์ของกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ

หลักสูตรกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ฉบับปรับปรุง มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียน มีคุณสมบัติโดยสรุป 3 ประการคือ

3.2.1 ทำงานเป็น คุณสมบัติของผู้ทำงานเป็น คือ มีความรู้และทักษะใน

การทำงาน ทักษะดังกล่าวได้แก่ ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน ทักษะกระบวนการทำงาน และนิสัยการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2.1.1 ทักษะในการใช้มือและเครื่องมือทำงาน หมายถึง การรู้จักเลือกเครื่องมือและการใช้เครื่องมือทำงานอย่างคล่องแคล่วถูกต้องและปลอดภัย หรือคือทักษะในการปฏิบัติตนเอง

3.2.1.2 ทักษะในกระบวนการทำงาน หมายถึง การรู้จักวิเคราะห์งานและวางแผนในการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลในการทำงาน

3.2.1.3 ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องฝึกผู้เรียนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และไม่เอาเปรียบผู้อื่น รู้จักอภิปรายและเสนอความคิดเห็น ตลอดจนสรุปประเมินผลและเสนอผลงาน

3.2.2 มินิสัยรักการทำงาน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้เรียนมีคุณสมบัติที่เป็นพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการคือ ความรู้ความสามารถ เจตคติที่ดีต่องาน และมีนิสัยรักการทำงาน

3.2.3 มีการปรับปรุงงานอยู่เสมอ คุณสมบัติที่สำคัญในการทำงานอีกประการหนึ่งคือ การรู้จักปรับปรุงงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการ ในที่นี้หมายถึง การปรับปรุงผลงาน และกระบวนการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ขั้นตอนการปรับปรุงงานเริ่มจากการให้วิเคราะห์งานเพื่อหาข้อบกพร่อง หาทางเลือกในการแก้ปัญหาและเลือกทางเลือก แล้วจึงนำทางเลือกที่เลือกแล้วมาปรับปรุงการทำงานและผลงาน ตามลำดับ

3.3 โครงสร้างกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

โครงสร้างกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ได้กำหนดให้ทุกชั้นมีงานเลือก เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ส่วนงานบังคับนั้นให้เรียนชั้นละ 2 งาน คือ งานบ้านและงานเกษตร สำหรับงานเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 มุ่งให้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 นั้นเป็นการเตรียมผู้เรียนไปสู่อาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 งานบังคับมีงานบ้านและงานเกษตร งานเลือกมีงานประดิษฐ์และงานช่าง และงานอื่น ๆ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 งานบังคับมีงานบ้านและงานเกษตร งานเลือกมีงานที่เตรียมไปสู่อาชีพ งานประดิษฐ์และงานช่าง (กรมวิชาการ, 2534)

3.4 หลักการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ว่าด้วยการทำงาน และการสร้างนิสัยในการทำงาน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมาย จึงต้องให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด ดังต่อไปนี้

3.4.1 การเตรียมความพร้อม ภาระการดังนี้

3.4.1.1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการศึกษา และบุคคลสำคัญในชุมชน ร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

3.4.1.2 วางแผนจัดทำตารางสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ร่วมกันทั้งโรงเรียน จัดทำแผนการสอนและเตรียมสื่ออื่น ๆ

3.4.1.3 เตรียมครู จัดผู้มีใจสู้ มีความรู้ ความเข้าใจ ถนัด สนใจงาน เป็นผู้สอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ และครูผู้สอนต้องเตรียมตนเองด้วย

3.4.1.4 เตรียมสถานที่สำหรับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้พร้อม ทั้งในโรงเรียน แหล่งวิทยากร สถานที่ประกอบการในชุมชน

3.4.1.5 เตรียมสื่อการเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ทั้งของครูผู้สอนและผู้เรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

3.4.1.6 เตรียมผู้เรียนในด้านเจตคติ ความพร้อมในด้านร่างกายและสมอง

3.4.2 เน้นการฝึกให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน จนเป็นนิสัย โดยแสดงออกทุก ๆ ด้าน ดังนี้

3.4.2.1 ตระหนักในปัญหาและความจำเป็น

- 3.4.2.2 ทิศวิเคราะห์วิจารณ์
- 3.4.2.3 สร้างทางเลือกหลากหลาย
- 3.4.2.4 ประเมินผลและเลือกทางเลือก
- 3.4.2.5 กำหนดและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ
- 3.4.2.6 ปฏิบัติด้วยความชื่นชม
- 3.4.2.7 ประเมินระหว่างปฏิบัติ
- 3.4.2.8 ปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ
- 3.4.2.9 ประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ
- 3.4.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ

ครูบวจร

กิจกรรมการเรียนการสอนงานแขนงต่าง ๆ จะเกิดประโยชน์สูงสุด น่าจะเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนด้วย ปัจจุบันนิยมกล่าวกันว่า การสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพครูบวจร ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิด ความสนใจในธุรกิจบ้าง เพื่อจะได้มีความรู้ในเรื่องความต้องการของชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน อันจะเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพครูบวจร ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพครูบวจร ประกอบด้วย

- 3.4.3.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- 3.4.3.2 วางแผนดำเนินการ
- 3.4.3.3 ปฏิบัติการเรียนการสอน
- 3.4.3.4 การจัดการผลผลิต
- 3.4.3.5 การวัดและประเมินผล
- 3.4.3.6 การปรับปรุงและพัฒนา

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

3.5 การวัดและประเมินผล

การประเมินผล เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการเรียนการสอน เป็น

กลไกที่จะปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้น และบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้และปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น โดยครูสามารถนำผลการประเมินมาดำเนินการ 2 ประการคือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งควรทำอย่างต่อเนื่องหรือเมื่อสิ้นสุดการสอนแต่ละหน่วยย่อย เมื่อพบว่านักเรียนคนใดมีความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์ ให้ศึกษาว่ามีข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนเรื่องใด แล้วสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขแล้วประเมินผลใหม่อีกครั้ง และเพื่อการปรับปรุงวิธีสอนของครูด้วย

2. เพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินการผ่านหรือไม่ผ่าน และการเลื่อนชั้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2532

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

1. การประเมินผลก่อนเรียน มุ่งหมายเพื่อค้นหาความรู้พื้นฐาน ทักษะ และความพร้อมเบื้องต้นของนักเรียนว่ามีเพียงพอที่จะเริ่มต้นเรียนงานต่าง ๆ ของกลุ่มการทำงานหรือไม่ โดยให้ประเมินที่พฤติกรรมก่อนเรียนหรือพฤติกรรมที่จะต้องมามาก่อนเรียน ถ้านักเรียนยังมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ ให้ผู้สอนดำเนินการสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์ก่อนเรียนหรือพฤติกรรมที่ต้องมามาก่อนนั้น

2. การประเมินผลระหว่างเรียน ประเมินเมื่อสอนจบในแต่ละหน่วย โดยประเมินตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยนั้นเป็นระยะ ๆ ตลอดภาคเรียนเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

- เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน ถ้าหากพบว่านักเรียนคนใดไม่ผ่านจุดประสงค์ในหน่วยนั้น ให้จัดสอนซ่อมเสริมแนะนำแก้ไขวิธีการเรียน แล้วจึงประเมินผลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การเรียนการสอนและการประเมินผล จึงเป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำควบคู่กันไป เพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ

- เพื่อประเมินการผ่านจุดประสงค์การเรียนตามจุดประสงค์ปลายทางหรือจุดประสงค์ที่สำคัญจำนวนหนึ่งที่กำหนดไว้ในเอกสาร ป.02 ถ้าหากพบว่านักเรียนไม่ผ่าน

จุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมใด ครูจะต้องสอนซ่อมเสริมให้ทันทีแล้วประเมินใหม่จนกว่านักเรียนจะผ่านจุดประสงค์ตามกิจกรรมนั้น โดยวิธีนี้ นักเรียนจะได้พัฒนาความรู้ความสามารถทักษะของแต่ละงาน

3. การประเมินปลายภาคเรียน หลังจากจบกระบวนการเรียนการสอน ให้มีการประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ครอบคลุมด้านพุทธิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และด้านกระบวนการ เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถตามที่กำหนดไว้ในภาคเรียนนั้น

การประเมินผลการเรียนเพื่อการเลื่อนชั้นนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จะต้องพิจารณาผลการประเมินผลการเรียนปลายปีด้วย สำหรับชั้นดังกล่าวไม่ต้องประเมินผลปลายภาคเรียนเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับการประเมินผลปลายปี

การวัดผลและการประเมินผลของกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ยึดหลักทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ โดยเลือกใช้เครื่องมือในการวัดให้เหมาะสมตามสิ่งที่ต้องการดังนี้

สิ่งที่ต้องวัด	วิธีวัดและเครื่องมือวัด
(1) ความรู้ความเข้าใจ	ข้อสอบแบบต่าง ๆ จับคู่, เลือกตอบ, เติมคำ, เขียนรายงาน, และแบบสัมภาษณ์
(2) กระบวนการทำงาน	วิธีสังเกต :- มาตรการส่วนประเมินค่า การจัดลำดับ สังเกตการทำงาน
(3) ผลงานสำเร็จ	จัดอันดับ คุณภาพ และจำนวนชิ้น

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ นอกจากวิธีการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่ควรต้องคำนึงถึงดังกล่าวแล้ว ยังมีสิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งก็คือ ผลผลิตซึ่งเป็นผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงานของนักเรียน ซึ่งผลผลิตเหล่านี้มีเป็นจำนวนมาก ทั้งที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และที่ไม่สามารถนำไปใช้

ประโยชน์ทางด้านอื่น นอกจากเพื่อคุณผลของการเรียนรู้ของนักเรียนเพียงอย่างเดียว ผลผลิตเหล่านี้ได้มาจากงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งต้องมีการลงทุนเป็นค่าวัสดุในการเรียนการสอน จึงต้องใช้ผลผลิตให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้โดยเปล่าประโยชน์

คณบดี คิชยบุตร (2527) ได้ให้ความหมายคำว่า ผลผลิตและการจัดการ

ไว้ดังนี้คือ

ผลผลิต หมายถึง สิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการปฏิบัติงานของนักเรียน จากงานต่าง ๆ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในลักษณะผลงานของนักเรียนทั้ง 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง

การจัดการผลผลิต หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพทั้ง 3 งาน คือ งานเกษตร งานบ้าน งานประดิษฐ์และงานช่าง เพื่อให้ผลผลิตเหล่านี้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ และด้านคุณค่าทางการเรียนรู้ หรือคุณค่าทางการศึกษา

การนำผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ประโยชน์ สามารถดำเนินการได้หลายแนวทาง ดังนี้คือ

1. การนำผลผลิตมาใช้ในโรงเรียน ผลผลิตต่าง ๆ จากกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในโรงเรียนได้อย่างกว้างขวาง เช่น ในห้องเรียน ห้องทำงาน โรงฝึกงาน หรือในบริเวณอาคารหรือนอกอาคาร การนำผลผลิตจากกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมาใช้ในโรงเรียนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้อหาสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ได้จำนวนมาก อีกทั้งยังช่วยให้บริเวณโรงเรียนสวยงามอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังสามารถนำผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมาใช้ในการเรียนการสอน ในงานอื่น ๆ หรือกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ เช่น นำผลผลิตจากงานเกษตรมาใช้ในการสอนงานบ้าน เรื่องการประกอบอาหาร การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การเก็บถนอมผลิตภัณฑ์เกษตร การจัดตกแต่งห้องรับแขกหรืออาคาร เป็นต้น

2. การจัดแสดงผลงานนักเรียน เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลการเรียนของ

นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งจัดแสดงเพื่อเป็นการแพร่ผลกา
เรียนของนักเรียนแก่ประชาชนในชุมชนและผู้ปกครอง

3. การจำหน่ายผลผลิต วิธีการจำหน่ายอาจจัดเป็นบูธจำหน่าย
ผลิตผลของโรงเรียน หรือจัดในรูปของสหกรณ์ โดยมุ่งให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการคิดราคาของ
ผลิตผลเพื่อจำหน่าย โดยคำนึงถึงด้านคุณภาพของผลิตผล ต้นทุน ที่ลงไปรวมถึงค่าแรงงาน ค่า
เสื่อมราคาของอุปกรณ์และเครื่องมือ ตลอดจนการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ซึ่งจะให้นักเรียน
นำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

4. การนำผลิตผลกลับไปบ้าน เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่
สามารถทำผลิตผลให้เกิดขึ้น และนำไปใช้ได้ แต่หากผลิตผลที่ได้ไม่เป็นที่ต้องการของนักเรียนก็
อาจนำไปจำหน่ายแล้วคืนเงินที่ได้จากการจำหน่ายให้แก่นักเรียน

จากการนำผลิตผลที่ได้จากการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวมาแล้ว กระบวนการหรือวิธีการที่จะให้ได้ผลผลิตมานั้น ควรจะมีการนำ
เอาเนื้อหาของงานทั้ง 3 บูธมาเข้าด้วย เช่น การรวมเอาเนื้อหาของงานเกษตรและงาน
บ้านเกี่ยวกับเรื่องการผลิตและการแปรรูปผลิตผลจากถั่วเหลือง เป็นต้น โดยงานเกษตรจะ
ดำเนินการเกี่ยวกับการปลูกบำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวผลิตผล ส่วนงานบ้านจะดำเนินการในด้าน
การแปรรูปผลิตผลจากถั่วเหลืองเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เป็นนมถั่วเหลือง เต้าเจี้ยว ซีอิ้ว
 เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสามารถบูรณาการกับงานขายได้อีกด้วย โดยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ได้
จากการแปรรูปในลักษณะต่าง ๆ เช่น ทำนมถั่วเหลืองบรรจุขวดหรือถุงพลาสติก จำหน่าย
การจัดสอนในลักษณะบูรณาการ จะทำให้นักเรียนเห็นและเข้าใจสภาพความเป็นจริงของมวล
ประสบการณ์ต่าง ๆ ว่าสิ่งที่เรียนรู้เป็นรายวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์นั้น โดยแท้จริงแล้วเป็นสิ่งที่
สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงต้อง
จัดให้สัมพันธ์กันหรือผสมผสานกัน

สรุปหลักสูตรกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ เน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการ
สอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการ รู้จักทำงาน ทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงาน มีการปรับปรุง
งานอยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ดีและเป็นพื้นฐานในการ

ประกอบอาชีพในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายนั้น เรื่องการเตรียมความพร้อมต่าง ๆ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด บิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สอดคล้องกับความสนใจ วัย และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน เน้นทักษะกระบวนการ 9 ขั้นตอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบทเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานต่าง ๆ จะบังเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน น่าจะเป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียนด้วย (เน้น ป.3-6) เพื่อเป็นแรงจูงใจ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานพื้นฐานและอาชีพครบวงจร ซึ่งวงจรถูกประกอบด้วย ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ วางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติการการเรียนการสอน การจัดการผลผลิตเพื่อให้ผลผลิตเกิดประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจ คุณค่าทางการเรียนรู้หรือคุณค่าทางการศึกษา การวัดผลประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา อันนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากไร้ขาดแคลน ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัวในอนาคต

โครงการงานสอนอาชีพครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดบุรีรัมย์

1. หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่เด่นชัดตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ทั้งนี้มุ่งเน้นความเป็นพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของชาติ การมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรู้ ทักษะทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สามารถพัฒนาตนเองและปรับตัวเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการมีสุขภาพอนามัย มีกิจนิสัยและทักษะพื้นฐานทางด้านอาชีพ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่น จากนโยบายนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดให้มีการอบรมศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ประจำ

กลุ่มประสบการณ์พิเศษวิชาชีพ เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถนำโรงเรียนในพื้นที่ได้เล็งเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอาชีพครบวงจร และบูรณาการทุกกลุ่มประสบการณ์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีแนวทางให้โรงเรียนได้พัฒนาการเรียนการสอนงานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านอาชีพตามกระบวนการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในการบูรณาการกลุ่มประสบการณ์ในรูปแบบครบวงจร โดยมีกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกนนำ สอนให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าของการทำงาน มีความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ได้สอดคล้องกับความต้องการของทรัพยากรในท้องถิ่น ขยายผลจากปี 2532 จำนวน 24 โรงเรียน จึงจัดให้มีโครงการงานสอนอาชีพครบวงจรขึ้น ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างของกลุ่มโรงเรียนกลุ่มละ 1 โรงเรียน เป็น 118 โรงเรียน

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.1 เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานด้านอาชีพครบวงจรเป็นแบบอย่างได้

2.2 เพื่อส่งเสริมความรู้ และประสบการณ์ แก่นักเรียนประถมศึกษา ให้คิดเป็น ทำเป็น ขายเป็น และจัดการเป็น

2.3 เพื่อสนองนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

3. เป้าหมายของโครงการ

3.1 โรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนงานอาชีพครบวงจร เป็นตัวอย่าง กลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน ในปี 2533 จำนวน 118 โรงเรียน งบประมาณโรงเรียนละ 1,800 บาท รวมทั้งสิ้นจำนวน 212,400 บาท

3.2 โรงเรียนประถมศึกษา ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานอาชีพครบวงจร เป็นตัวอย่างเพิ่มในปี 2534 อีกจำนวน 16 โรงเรียน งบประมาณโรงเรียนละ 10,000 บาท รวมทั้งสิ้น 160,000 บาท และโรงเรียนที่เข้าโครงการปี 2533 จัดกิจกรรมดีเด่น 3 โรงเรียน ๆ

ละ 4,000 บาท เป็นเงิน 12,000 บาท

4. การดำเนินงานตามโครงการ

4.1 ขออนุมัติโครงการ/งบประมาณ

4.2 แจ้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตั้งกรรมการคัดเลือก

โรงเรียน จัดทำโครงการเสนอ

4.3 พิจารณาอนุมัติโครงการ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

เสนอมา

4.4 แจ้งผลการอนุมัติให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ แจ้ง

โรงเรียนที่เข้าโครงการดำเนินการ

4.5 นิเทศติดตามผล/ประเมินผล สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ

และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

4.6 ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ สรุปรายงานผล

4.7 สรุป/รายงานผล ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

5. ทรัพยากรของโครงการ

5.1 ศึกษานิเทศก์จังหวัด/อำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 19 คน

5.2 ผู้บริหารโรงเรียน 134 คน

5.3 ครูผู้สอน 134 คน

5.4 นักเรียน 16,800 คน

5.5 งบประมาณ

5.5.1 โรงเรียนเข้าโครงการปี 2533 118 โรงเรียน ละ 1,800 บาท

เป็นเงินแผนจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา รวมทั้งสิ้น 212,400 บาท

5.5.2 โรงเรียนที่เข้าโครงการปี 2534 16 โรงเรียน ละ 10,000

บาท จากแผนปรับปรุงคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสิ้น 160,000 บาท

5.5.3 โรงเรียนเข้าโครงการปี 2533 ที่มีกิจกรรมดีเด่น 3 โรงเรียน

ละ 4,000 บาท รวมทั้งสิ้น 12,000 บาท รวมงบประมาณของโครงการทั้งสิ้น 384,400 บาท

6. การประเมินผลโครงการ

6.1 แบบติดตามผล

6.2 แบบรายงานผล

6.3 การแสดงผลงานตามโครงการ

6.4 ภาพถ่ายกิจกรรมของโรงเรียน

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 โรงเรียนประถมศึกษา 134 โรง สอนงานอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต เป็นแบบอย่างได้

7.2 โรงเรียนได้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มการทำงานและ พื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ วิชาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิต

7.3 โรงเรียนได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการและครบ วงจร เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้นักเรียนนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

7.4 เตรียมนักเรียนประถมศึกษาที่จบการศึกษา และขาดโอกาสศึกษาต่อให้รู้จัก ท้ามาหากินที่เหมาะสมแก่สภาพ

7.5 โรงเรียนมีส่วนช่วยลดปัญหาความยากจนและความว่างงานในท้องถิ่นได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์, 2533, 2534)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซ่าง ชุัทพ์ (2521) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรประถมศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ปัญหาและความต้องการ ของท้องถิ่นที่ควรพิจารณาในการจัดหลักสูตรเฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพคือ นักเรียนขาด ความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพ ประชาชนขาดความรู้ในด้านการเกษตร เช่น การทำนา ทำ สวน ทำไร่ ขาดความรู้ในเรื่องการใช้ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ดังนั้น เนื้อหาของ หลักสูตรกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่ต้องปรับเข้ากับท้องถิ่นคือ จัดให้สอนวิธีการปรับปรุงการ

ทำนา ปรับปรุงที่ดิน การทำสวนทำไร่ การพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น การเพิ่มรายได้ให้แก่
ครอบครัวในด้านการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ การสำรวจสภาพท้องถิ่น การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
การอุตสาหกรรมในครอบครัว งานเสื้อผ้า งานประดิษฐ์ งานปั้น

อรุณ บุญสวัสดิ์ (2522) วิจัยเรื่อง ความเป็นไปได้ในการแปลงหลักสูตรประถมศึกษา
ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยในส่วนนี้เกี่ยว
กับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ สรุปได้ดังนี้ ประชาชนขาดความรู้ในการทำสวน ทำไร่
อย่างถูกต้อง ขาดความรู้ในการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ส่วนด้านเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มการ
งานและพื้นฐานอาชีพที่ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับท้องถิ่นคือการทำนา การปรับปรุงที่ดิน การ
ทำสวน ทำไร่ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวด้านเกษตร ด้านการเลี้ยงสัตว์ การ
สำรวจสภาพท้องถิ่น การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช อุตสาหกรรมในครอบครัว งานปั้นและงาน
เสื้อผ้า

ประมวล เสนาฤทธิ และคณะ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมวิชาชีพให้
นักเรียน ในระดับการศึกษาภาคบังคับ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมที่ระบุไว้ใน
แผนการสอน ยังมีปัญหาสำหรับครูทุกระดับ โดยเฉพาะระดับต้น ๆ (ป.1) มีปัญหามาก
งานเกษตร มีปัญหามากที่สุด อุปสรรค ปัญหาสำคัญได้แก่ ครูขาดความสันทัดและโรงเรียน
ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการสอนตามแนวของหลักสูตรใหม่ ครูที่สอนกลุ่มการ
งานพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87) ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิง ทำให้เกิดปัญหาด้านความ
ถนัดในการสอนบางงาน เช่น งานช่างหรืองานเกษตรทั่วไป ส่วนครูชายก็มีปัญหาไม่ถนัดที่จะสอน
งานบ้าน งานประดิษฐ์ต่าง ๆ ดังนั้น การจัดให้ครูประจำชั้นสอน การงานพื้นฐานอาชีพด้วยตนเอง
ตามที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในปัจจุบัน ทำให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่
ครอบคลุมและไม่มีประสิทธิภาพ ส่วนในด้านเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมวิชาชีพแก่นัก
เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เช่น ความเหมาะสมและจำเป็น และแนวทางการดำเนินการ
ระหว่างนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ผลิตและผู้ใช้แรงงาน มีผู้เห็นด้วยโดยให้เหตุผลว่า การปู
พื้นฐานการประกอบอาชีพอย่างกว้าง ๆ สำหรับผู้เรียน จะได้นำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต
ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่า นักเรียนระดับนี้ยังมีอายุน้อยเกินไป และยังไม่มีความหมายแน่นอน

ว่าตนเองจะประกอบอาชีพอะไร ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเน้นคุณสมบัติที่พึงประสงค์และเอื้อต่อการ
ทำงานและการประกอบอาชีพ ซึ่งหลักสูตรเน้นแต่การปฏิบัติไม่เน้นอย่างจริงจัง

ลักษณะ สมเชื้อ (2524) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านตัวครูผู้สอน ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นศึกษาค่อนข้างน้อย
โรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เพียงร้อยละ 2.2 ครูส่วนใหญ่
ได้นำความรู้มาใช้ได้น้อยมาก
2. ด้านหลักสูตร ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนและขาดเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีขนาด
พอเหมาะกับการใช้งานของเด็ก โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์กับบุคคลในท้องถิ่นให้ความ
เข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก รวมทั้งการใช้
แหล่งวิทยาการและวิทยาการในท้องถิ่นมีน้อยที่สุด
3. ด้านบริหาร พบว่าครูส่วนใหญ่ประสบปัญหา เรื่องศึกษานิเทศก์ซึ่งมาติดตามผลและ
แก้ปัญหาด้านการเรียนการสอนให้ครูในโรงเรียนน้อยมาก
4. ด้านความรู้พื้นฐานของครูเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง
รวมทั้งการประเมินผล พบว่าครูมีปัญหาในระดับปานกลาง

จากผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการนำหลักสูตร ไปใช้ให้เหมาะสมกับ
สภาพและความต้องการของท้องถิ่นตั้งแต่ในด้านการแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและ
สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการวิจัยที่ผ่านมาจะเป็น
ข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้ดียิ่งขึ้น
ต่อไป

พิมล วิเศษสังข์ (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู
เกี่ยวกับการเลือกสอนวิชาเลือกระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัด
ศรีสะเกษ พอสรุปได้ว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับความพร้อมของครู ในด้านความเข้าใจ
เกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
ในวิชาเลือกการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดศรีสะเกษ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และความเข้าใจของครูในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาเลือกก็อยู่ในระดับน้อย ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมในด้านครูผู้สอน อาคารสถานที่ และแหล่งบริการทางวิชาการ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน ในวิชาเลือกการงานและพื้นฐานอาชีพ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

ไชยพร ตันท์จิตานนท์ (2525) ได้วิจัยเรื่องสภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 8 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียนและด้านการสอนของครูผู้สอน กิจกรรมที่ครูปฏิบัติได้ ระดับน้อยได้แก่ การเชิญวิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน การพานักเรียนออกไปดูงานด้านวิชาชีพในท้องถิ่นและการให้นักเรียนทำปಾಯนิเทศเกี่ยวกับงานอาชีพ สื่อการเรียนการสอนมีอยู่ในระดับน้อย และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่เคยออกไปฝึกปฏิบัติงานในสถานที่ต่าง ๆ นอกโรงเรียน

2. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอาชีพในด้านต่าง ๆ พบว่า เรื่องที่เป็นปัญหาระดับมากได้แก่ ครูไม่เพียงพอ ขาดแคลนหนังสือคู่มืออุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงานและเครื่องมือต่าง ๆ ขาดโรงฝึกงาน ห้องปฏิบัติงาน สถานที่ทดลองวิชาชีพ

วันเพ็ญ เกตุสกุล (2526) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา 5 และ 6 ของเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา 5-6 เขตการศึกษา 5 มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นมี 3 แผนงาน คือ แผนงานบ้าน งานเกษตร และแผนงานอาชีพอื่น ส่วนแผนงานช่าง เรื่องงานไม้และแผนงานช่างประดิษฐ์ ทุกเรื่องยังไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเพราะเป็นอาชีพที่ไม่มีแพร่หลายทั่วไป

2. ในการปรับปรุงแผนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา 5-6 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้จริงในท้องถิ่น และสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น ควรมีการเพิ่มรายการสอนพื้นฐานวิชาชีพต่าง ๆ ดังนี้ แผนงานอาชีพอื่น เรื่องงานอุตสาหกรรมย่อยในท้องถิ่น

พริ้มเพรา กงชนะ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่า สื่อการสอนที่ครูผู้สอนใช้ในการเรียนการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครูมีใช้แต่ไม่เพียงพอ เนื้อหาวิชาในสื่อการสอนมีน้อย ขาดรายละเอียดที่สำคัญ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาในสื่อการสอนวิชาอาชีพของท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ภิรมย์ ศรีเพชร (2527) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติด้านการงานและพื้นฐานอาชีพของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ นักเรียนสนใจมากที่สุดคือ งานประดิษฐ์ รองลงมาคือ งานเกษตร ในด้านความต้องการในการฝึกปฏิบัติสูงกว่าการได้ปฏิบัติจริง ในด้านผู้ปกครองนั้นผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้นักเรียนเรียนงานต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และไม่ให้ความร่วมมือในการติดตาม-ผลการปฏิบัติของนักเรียนเท่าที่ควร เพราะทางโรงเรียนขาดประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียน เข้าใจจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

พูนสิน ตระการจันทร์ (2528) ได้วิจัยเรื่อง การส่งเสริมการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่พอใจในผลงานของเด็กที่ปฏิบัติในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ผู้ปกครองนักเรียนสนับสนุนให้จัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ผู้ปกครอง-นักเรียน มีปัญหาในการส่งเสริมการเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพคือ ผู้ปกครองยากจนและเด็กบางคนไม่ค่อยสนใจทำงาน

ชานาญ วัฒนะ (2529) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ใช้ครูวิชาการกลุ่มมากที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยเชิญมาในลักษณะเป็นวิทยากรให้ความรู้ สาขิตและขอคำปรึกษา

2. ปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนที่ประสบมากที่สุด คือ โรงเรียนไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนวิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลที่เชิญมาเป็นวิทยากรและประชาชนที่เชิญมาไม่มีเวลาเพียงพอ

3. ครูใช้วัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนามากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อุดมชัย ขอมขุนทด (2530) ได้วิจัยเรื่อง การนำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษาที่ไม่ได้ศึกษาต่อ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ นำประสบการณ์จากการเรียนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพด้านงานบ้านไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานเกษตรและงานประดิษฐ์อยู่ในระดับน้อย

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อส่วนใหญ่อยากเรียนตัดเย็บเสื้อผ้า การเลี้ยงสัตว์ ซ่อมแซมเครื่องยนต์ ไฟฟ้า และเสริมสวย เพราะต้องการจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือหารายได้พิเศษให้เป็นประโยชน์กับตนเองและสมาชิกในครอบครัว แต่เนื้อหาวิชาดังกล่าวกลับไม่ได้เรียนมาเลย ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2530) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพวิชางานเลือกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน มีการจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำ มีการจัดทำเอกสารประกอบด้วยหลักสูตรได้แก่ แผนการสอน กำหนดการสอน บันทึกการสอนและใบงาน ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบด้วยหลักสูตรได้แก่ ครูผู้สอน กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ เอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูส่วนใหญ่ใช้ ได้แก่ คู่มือการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ แผนการสอน ระดับเขตการศึกษา หนังสือความรู้สำหรับครูและกำหนดการสอน

2. ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ด้านการเตรียมครูผู้สอนมีการสำรวจความพร้อม ของครูผู้สอนก่อนเปิดการสอนเลือกแต่ละแขนงงานด้วยวิธีการสัมภาษณ์ การเตรียมครูผู้สอน

เพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรด้วยวิธีการแจกเอกสารแนวการสอนให้ศึกษาพร้อมกับหลักสูตรและ
ขอข่าววิชา สนับสนุนให้ครูเข้าอบรมระยะสั้น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการเรียนการสอนทุกครั้ง
มีการชี้แจงแผนการเรียน และแผนการฝึกปฏิบัติงานให้นักเรียนทราบตลอดเปิดภาคเรียน มีการ
ชี้แจงจุดประสงค์ในการเรียนเตรียมแผนการสอนแต่ละครั้งให้นักเรียนทราบก่อนการสอนทุกครั้ง
และมีการชี้แจงข้อบกพร่องในการฝึกปฏิบัติของนักเรียน

พิชัย เอี่ยมสะอาด (2532) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสอนงานเลือกกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในพื้นที่การพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านการเตรียมการ ส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติภายในโรงเรียน การนำทรัพยากรของ
ท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ ได้แก่ การเชิญวิทยากรพิเศษเกณฑ์ในการจัดสอนงานเลือก
ส่วนใหญ่ พิจารณาความพร้อมของโรงเรียน ปัญหาด้านการเตรียมการ ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มี
ความรู้ด้านวิชาชีพที่มีในท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดสอนไม่สอดคล้องกับ
ความต้องการของท้องถิ่น ที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ห่างจากสถานฝึกงานมากเกินไป บุคลากรภายใน
โรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดบริการแนะแนว

ด้านการดำเนินการ ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
จากผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีการเตรียมทุกครั้ง
อุปกรณ์การสอนที่จัดทำขึ้นเอง ส่วนใหญ่จัดทำโดยครูและนักเรียน มีการทดสอบความรู้พื้นฐานของ
นักเรียนก่อนทำการสอน ปัญหาด้านการดำเนินงาน ได้แก่ การขาดงบประมาณในการสนับสนุน
การจัดการเรียนการสอน ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอ
ความรู้พื้นฐานของนักเรียนแตกต่างกัน สื่อการเรียนมีจำนวนไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อมของสถานที่
ฝึกปฏิบัติไม่เหมาะสม

ด้านการติดตามผล การปฏิบัติในการติดตามและประเมินผลการจัดสอนงานเลือกโดยวิธี
สังเกตจากการปฏิบัติงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบโดยผู้บริหารและครูผู้สอน ผลจากการติดตามผล
และประเมินผลการจัดสอนงานเลือกไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นข้อมูลการจัดสอนงานเลือก ส่วนปัญหา

ด้านการติดตามผล ได้แก่ ขาดเครื่องมือ ขาดการกำหนดแนวทางการติดตามและการประเมินผล ให้ชัดเจน และขาดการกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรง

วนิชฐา วิเศษคุปต์ (2532) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานพื้นฐานและอาชีพ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

1. การสำรวจแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น ด้วยวิธีการสอบถามจากผู้ปกครองของนักเรียน จากการสัมภาษณ์กรรมการศึกษาโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมวิธีหนึ่ง เพราะการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จะช่วยลดภาระเรื่องงบประมาณซึ่งมีจำกัดนั้นลงได้ ปัญหาการจัดแหล่งวิทยากรในชุมชน พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับวิทยากรในชุมชนมีเวลาไม่เพียงพอ ขาดความรู้ และทักษะในการถ่ายทอดความรู้
2. การสนับสนุนการเรียนการสอน สนับสนุนให้มีการนำผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในโครงการอาหารกลางวัน และเจ้าหน้าที่สหกรณ์โรงเรียน และสนับสนุนให้การนำผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ร่วมกัน ลักษณะที่ประสานสัมพันธ์กันและครบวงจร
3. การจัดการเรียนการสอน ในด้านการนำผลผลิตที่ได้จากงานเกษตรไปใช้ร่วมกัน ในลักษณะครบวงจร มีการสอนในลักษณะดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่มุ่งให้การเรียนการสอนในกลุ่มการทำงานพื้นฐานและอาชีพทั้งงานเกษตร งานบ้าน และงานประดิษฐ์ ให้มีการประสานสัมพันธ์กันและนำผลผลิตที่ได้ไปใช้ในกิจกรรมอาหารกลางวัน และสหกรณ์โรงเรียน ปัญหาการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผลผลิตนำมาใช้ร่วมกันทั้ง 3 งาน แต่ยังไม่สามารถจำหน่ายในชุมชนได้ นักเรียนขาดแหล่งค้นคว้า หากความรู้ด้วยตนเอง การที่ผลผลิตจากการฝึกปฏิบัติงานของโรงเรียนไม่สามารถลงสู่ถึงตลาดได้นั้น เพราะผลผลิตที่ได้มีไม่เพียงพอ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนได้ยึดผลผลิตที่ได้จากงานเกษตรเป็นหลัก เพื่อสนับสนุนอีกสองงานคือ งานบ้าน งานประดิษฐ์และงานช่าง เมื่อพิจารณาการสอนงานเกษตร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพดิน แหล่งน้ำ และงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่ายไปยังตลาดในชุมชน

บุญมี เฌรยอต และ กรรณิการ์ สัจกุล (ม.ป.ป.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อัตราการ

เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาต่ำ : สภาพการณ์ก่อนแผนฯ 7 ได้เสนอแนะนโยบายและมาตรการในส่วนของการจัดหลักสูตรวิชาอาชีพไว้ว่า การจัดหลักสูตรวิชาอาชีพต้องเน้นการจัดเพื่อการส่งเสริมหรือพัฒนาอาชีพในท้องถิ่นเป็นสำคัญ นั่นคือ เน้นบทบาทของการศึกษาในบทบาทของ ADVANCING มากกว่า PRODUCING เพราะจะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ปกครองและนักเรียน หนึ่งในการจัดวิชาอาชีพในท้องถิ่นนั้น ควรระดมความร่วมมือจากบุคลากรในท้องถิ่นให้มีบทบาททุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ทั้งนี้ต้องพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานตามโครงการงานสอนอาชีพครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ว่ามีการดำเนินงานอย่างไร มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้างตามกรอบความคิด กระบวนการการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพครบวงจร ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ
2. วางแผนดำเนินการ
3. ปฏิบัติการเรียนการสอน
4. การจัดการผลผลิต
5. การวัดและประเมินผล
6. การปรับปรุงและพัฒนา

